

Nr 233/1993

Given i Helsingfors den 26 februari 1993

Lag**om handel med utsäde**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.**Allmänna stadganden****1 §****Syfte**

Syftet med denna lag är att upprätthålla en högklassig växtproduktion genom att främja tillgången på och användningen av utsäde som är av hög kvalitet och lämpligt för växtförhållandena i Finland.

2 §**Tillämpningsområde**

Denna lag tillämpas på produktion, marknadsföring, import och export av utsäde för åker- och trädgårdsväxter samt då utsäde överläts till en odlare med stöd av ett odlingskontrakt.

Med utsäde avses för sådd avsett frö samt sättpotatis och för matlöksproduktion avsedd sättlök.

2 kap.**Marknadsföring av utsäde****3 §****Certifikatutsäde**

Jord- och skogsbruksministeriet bestämmer i enlighet med vad som överenskommit i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*ESS-avtalet*) att utsäde av vissa växtarter får marknadsföras endast i utsädespartier vilkas härstamning, sortäktighet och tekniska identitet har intygats av myndigheterna i Finland eller i något annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*certifikatutsäde*). Utsäde av samma foder- och spannmålsväxtart får dock marknadsföras både som certifierat och som annat utsäde enligt 4 §. Utsäde som certifieras i Finland skall vara av en sort som är införd i den sortlista för lantbruksväxter som nämns i 5 §.

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar närmare föreskrifter om kraven på certifikatutsäde samt om kraven på produktionen, hanteringen och lagringen av detta utsäde.

4 §**Annat utsäde**

Utsäde som marknadsförs och inte är certifierat skall vara av en art eller sort som är tillräckligt identifierbar och äkta samt skall vara användbart i fråga om den tekniska kvaliteten.

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar föreskrifter om kraven på utsäde som avses i denna paragraf samt om kraven på produktionen, hanteringen och lagringen av detta utsäde. Då föreskrifter som avses i detta moment och i 3 § 2 mom. meddelas skall bestämmelserna i EES-avtalet, särskilt bestämmelserna om utsäde som marknadsförs i Finland, beaktas.

5 §

Sortlista

En sortlista förs över lantbruksväxternas sorter. En sort kan godkännas för sortlistan om den är klart åtskiljbar, beständig och tillräckligt enhetlig samt har tillräckligt odlings- och bruksvärde. Beslut om godkännande fattas av den växtsortsnämnd som avses i 9 § lagen om växtförädlarrätt (789/92).

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar närmare föreskrifter om grunderna för godkännande av en sort samt föreskrifter om giltigheten och upphörandet av ett godkännande, om sortnamn och andra uppgifter som skall antecknas i listan, om underhållet av en sort, om det förfarande som skall iakttas när en sort godkänns eller stryks från listan samt om publiceringen och upprätthållandet av listan.

6 §

Begränsningar i marknadsföringen av sorter

Jord- och skogsbruksministeriet kan förbjuda marknadsföring av utsäde av en lantbruksväxsort i hela landet eller på ett bestämt område, om

- 1) sorten inte är åtskiljbar, beständig eller tillräckligt enhetlig,
- 2) sorten inte har tillräckligt odlingsvärde eller
- 3) odlingen av sorten kunde orsaka skada för odlingen av andra arter eller sorter med tanke på växternas sundhet.

Om sorten finns upptagen i sortlistan i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller Europeiska gemenskapernas eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdets gemensamma sortlista för lantbruksväxter skall när förbud utfärdas enligt 1 mom. det förfarande som överenskommit i avtalet om upprättande av europeiska ekonomiska samarbetsområdet iakttas.

7 §

Förpackande

Utsäde som är avsett att marknadsföras till den slutliga användaren skall inneslutas i förpackningar. Förpackningarna av certifikatutsäde skall tillslutas under övervakning av tillsynsmyndigheterna. Kontrollcentralen för växtproduktion kan i enskilda fall tillåta att utsäde levereras oförpackat till den slutliga användaren.

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar föreskrifter om förpackandet av utsäde och om storleken av de partier som är avsedda för försäljning.

8 §

Märkning

Behövliga uppgifter om utsädet skall finnas på förpackningen eller i de dokument som medföljer varan. En del av uppgifterna kan lämnas som förhandsuppgifter, vilkas slutliga innehåll skall meddelas köparen senare.

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar föreskrifter om märkningen av förpackningar och utsädespartier samt om de uppgifter som skall lämnas köparen och om användningen av förhandsuppgifter.

9 §

Skadestånd

Om utsädet inte motsvarar de uppgifter som lämnats om det, skall den som iordningställt eller förpackat varan ersätta skada som detta orsakat den som använder utsädet. Den som sålt utsädet har samma ansvar, om han vållat skadan genom vårdslöshet.

En säljare som använder sig av möjligheten att lämna förhandsuppgifter enligt 8 § skall förbinda sig att bevilja köparen prisnedsättning och ersätta eventuella skador enligt de grunder som avtalas mellan lantbruksproducenternas centralorganisationer och fröhandlarnas organisation, om förhandsuppgifterna skiljer sig väsentligt från de slutliga uppgifterna.

3 kap.

Tillsyn

10 §

Myndigheter

Den allmänna styrningen och övervakningen av produktionen och marknadsföringen av utsäde ankommer på jord- och skogsbruksministeriet.

Kontrollcentralen för växtproduktion, landsbygdsnäringsdistrikten och kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter (*tillsynsmyndigheterna*) utövar tillsyn över produktionen och marknadsföringen av utsäde samt övervakar iakttagandet av denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Kontrollcentralen för växtproduktion svarar för det officiella godkännandet av utsäde som skall certifieras. Utöver tillsynsmyndigheterna övervakar även tullverket importen av utsäde.

Tillsynsmyndigheterna får anlita personer som är anställda vid rådgivningsorganisationer för landsbygden eller som annars är lämpliga för uppgiften.

11 §

Kontroll

Tillsynsmyndigheterna har rätt att inspektera utsädesodlingar samt odlingar och områden i närheten, utsäde, produktions- och förpackningslokaler, lager- och försäljningsställen, näringsidkarnas och odlarnas bokföring samt de register som avses i 12 § 2 mom. liksom att gratis ta behövliga prov. I Finland kan godkännas de kontroller som myndigheterna i något annat land har förrättat.

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar föreskrifter om förrättandet av kontroller, tagandet och undersökningen av prov, godkännandet av kontroller som förrättats i något annat land samt om det övriga kontroll- och tillsynsförfarandet.

Tillsynsmyndigheterna har rätt att vid behov få handräckning av andra myndigheter vid förrättandet av kontroll enligt denna lag.

12 §

Anmälningsskyldighet och register

En näringsidkare eller odlare som bedriver förpackande, marknadsföring, import eller export av utsäde skall göra en skriftlig anmälan om sin verksamhet till kontrollcentralen för växtproduktion.

En näringsidkare eller odlare som avses i 1 mom. skall över sin verksamhet föra ett register av vilket utan svårighet kan fås sådana uppgifter som behövs för tillsynen.

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar närmare föreskrifter om innehållet i anmälningsskyldigheten och om anmälningsförfarandet samt om registrets innehåll och uppläggning.

13 §

Förpackningstillstånd

Jord- och skogsbruksministeriet kan besluta att endast utsäde som förpackats med särskilt tillstånd med stöd av 4 § får marknadsföras som utsäde av vissa växtarter. Tillstånd kan beviljas, om den som ansöker om tillstånd förfogar över behövliga anordningar och yrkeskunnig personal och även i övrigt har behövliga förutsättningar att behörigen sköta förpackandet.

Kontrollcentralen för växtproduktion beviljar tillstånd att förpacka utsäde för högst fem år i sänder. Tillståndet kan återkallas då förutsättningar för beviljande inte längre föreligger eller då den som fått tillståndet eller den som annars ansvarar för förpackandet har dömts till straff med stöd av 19 § 1 mom. 2 och 3 punkten.

Om förpackande för vilket tillstånd beviljats enligt 1 mom., behöver anmälan enligt 12 § 1 mom. inte göras. Jord- och skogsbruksministeriet meddelar närmare föreskrifter om ansökande och beviljande av tillstånd.

14 §

Offentliggörande av tillsynsresultat

Kontrollcentralen för växtproduktion offentliggör resultaten av tillsynen. Kontrollcentralen kan lämna ut uppgifter som framgått vid tillsyns- och kontrollverksamheten till sådana sortägare som avses i 1 § lagen om växtförädlarrätt. Uppgifter för vilka tystnadsplikt gäller enligt 18 § får inte röjas.

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar närmare föreskrifter om offentliggörande och utlämnande av uppgifter enligt 1 mom.

15 §

Marknadsföringsförbud för ett utsädesparti

Kontrollcentralen för växtproduktion kan förbjuda marknadsföringen av ett visst parti utsäde, om partiet inte uppfyller de krav som uppställs i denna lag eller bestäms med stöd av lagen. Förbudet kan även meddelas för den tid under vilken nödvändiga undersökningar utförs för utredande av om kraven uppfylls, om det finns grundad anledning att misstänka att partiet inte uppfyller de krav som gäller det. Tillsynsmyndigheterna kan märka partiet på lämpligt sätt för att hindra marknadsföring.

Ett förbud skall meddelas för en bestämd tid, om det är möjligt att avhjälpa den brist som ligger till grund för förbudet. Förbudet skall upphävas utan dröjsmål, om bristen har avhjälpts eller om den inte längre är av betydelse med tanke på förbudet.

Ett förbud skall iaktas trots att ändring söks, om inte besvärsinstansen förbjuder verkställighet av beslutet

eller bestämmer att verkställigheten skall avbrytas.

16 §

Förordnande om förstörande eller utförelse

Om marknadsföring av utsäde förbjudits med stöd av 6 eller 15 §, kan kontrollcentralen för växtproduktion tillåta att det används för något annat ändamål än som utsäde eller bestämma att utsädet skall föras ut ur landet eller förstöras. Till beslutet kan fogas villkor om det förfarande som skall iakttas när beslutet verkställs. Ett åläggande att förstöra utsäde skall förenas med hot om att förstörande som inte har verkställts enligt åläggandet utförs på den försumliges bekostnad.

17 §

Vite

Kontrollcentralen för växtproduktion kan förelägga vite för att förstärka ett förbud enligt 15 § eller ett beslut enligt 16 § om användningen av utsäde. I ett beslut om föreläggande av vite får ändring inte sökas särskilt genom besvär.

18 §

Tystnadsplikt

Den som i samband med ett uppdrag enligt denna lag har fått uppgifter om en näringsidkares eller en odlares affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får inte röja uppgifterna, om inte den i vars intresse tystnadsplikt stadgas ger sitt samtycke.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att uppgifter lämnas ut

- 1) till en åklagar- eller polismyndighet för utredning av ett brott som avses i 5 kap. 1 § tvångsmedelslagen,
- 2) till en sådan myndighet som avses i 10 § för utförande av uppgifter enligt denna lag,
- 3) till en myndighet som prövar besvär i ett ärende som avses i denna lag.

19 §

Straffstadgande

Den som uppsåtligen eller av grov vårdslöshet

- 1) försummar anmälningsplikten enligt 12 § 1 mom.,
- 2) försummar att föra register enligt 12 § 2 mom.,
- 3) förpackar utsäde utan tillstånd som avses i 13 §, eller
- 4) marknadsför utsäde som inte uppfyller kraven enligt 3, 4, 6-8 § eller 13 § och enligt stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av dem,

skall för *utsädeshandelsförseelse* dömas till böter, om inte strängare straff för gärningen stadgas i någon annan lag. Dessutom kan utsädet jämte förpackning eller en del av utsädet eller värdet av dessa dömas förverkade till staten, om detta inte är oskäligt med beaktande av omständigheterna. Den som bryter mot ett förbud som utfärdats med stöd av 14 § och som förstärkts med vite kan inte dömas till straff för samma

gärning.

Kontrollcentralen för växtproduktion anmäler i stället för de myndigheter som avses i 10 § en förseelse enligt 1 mom. till åtalsprövning. Anmälan behöver inte göras, om förseelsen som helhet betraktad skall anses som uppenbart ringa.

I 40 kap. 5 § strafflagen stadgas om straff för brott mot tjänstemäns och offentligt anställda arbetstagares tystnadsplikt.

4 kap.

Särskilda stadganden

20 §

Avgifter och arvoden

För inspektioner och undersökningar enligt denna lag uppbärs till staten avgifter, för vilka grunderna och storleken bestäms i den ordning som stadgas i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92).

Till de personer som avses i 10 § 3 mom. kan arvoden och kostnadsersättningar betalas för tillsynsuppgifter inom ramen för statsbudgeten. Jord- och skogsbruksministeriet bestämmer om betalningen av arvoden och ersättningar samt om grunderna för dem.

21 §

Ändringssökande

I beslut som växtsortsnämnden meddelat med anledning av en ansökan om godkännande av sort för införande i sortlistan får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen inom 60 dagar från delfäendet av beslutet.

22 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

5 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

23 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Genom denna lag upphävs lagen den 25 augusti 1975 om handel med frövara (669/75) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder ikraft.

24 §

Övergångsstadganden

En näringsidkare som innan denna lag trätt i kraft har gjort anmälan enligt 3 § lagen om handel med frövara får bedriva verksamhet som avses i 12 § 1 mom. i denna lag utan att behöva göra anmälan enligt det nämnda momentet.

Innan den sortlista för lantbruksväxter som avses i 5 § i denna lag är fastställd och träder i kraft tillämpas vad som i 8 § lagen om handel med frövara stadgas om den förteckningsom skall föras över de viktigaste växtartsorterna.

RP 268/92

JsUB 28/92

Bilaga I till EES-avtalet: rådets direktiv (66/400/EEG) (ändr. 69/61/EEG, 71/162/EEG, 72/418/EEG, 73/438/EEG, 75/444/EEG, 78/55/EEG, 78/692/EEG, 88/380/EEG, 90/654/EEG), rådets direktiv (66/401/EEG) (ändr. 78/55/EEG, 78/692/EEG, 79/692/EEG, 88/380/EEG, 90/654/EEG), rådets direktiv (66/402/EEG) (ändr. 69/60/EEG, 71/162/EEG, 72/418/EEG, 73/438/EEG, 75/444/EEG, 78/55/EEG, 78/692/EEG, 79/692/EEG, 88/380/EEG, 90/654/EEG), rådets direktiv (69/208/EEG) (ändr. 71/162/EEG, 72/418/EEG, 73/438/EEG, 75/444/EEG, 78/55/EEG, 78/692/EEG, 88/380/EEG, 90/654/EEG), rådets direktiv (70/457/EEG) (ändr. 72/418/EEG, 73/438/EEG, 79/692/EEG, 79/967/EEG, 88/380/EEG, 90/654/EEG), rådets direktiv (70/458/EEG) (ändr. 71/162/EEG, 72/418/EEG, 73/438/EEG, 78/55/EEG, 78/692/EEG, 79/692/EEG, 79/967/EEG, 88/380/EEG, 90/654/EEG), kommissionens direktiv (72/168/EEG), kommissionens direktiv (72/180/EEG)

Helsingfors den 26 februari 1993

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Jord- och skogsbruksminister Martti Pura